

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 8 (7013)

● Ceturtdiena, 2000. gada 20. janvāris

● Cena Ls 0,22

«Cilvēkam nav jāatbild par to vien, ko viņš ir darījis, bet arī par to, ko viņš nav darījis.»

R. Kaudzīte

● Lai iepazītos ar Livānu novada attīstības iespējām un tendencēm, 18. janvārī Livānos viesojās Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga. Prezidente iepazīs ar novada vadošo uzņēmumu darbu, kā arī apmeklēja zemnieku saimniecības «Rūķi» veikalus. Vīzītes laikā prezidente tikās ar pilsētas iedzīvotājiem, uzklaušoja viņu jautājumus un ierosinājumus, kā arī izteica cerību, ka livānieši ir un būs lepnī par savu dzīves vietu, savu novadu, savu valsti. — Mani patiesi interesē, kā jūs dzīvojat, kā jūtaties, kā jums klājas. Vēlos, lai Latvijā nebūtu vietas, kurā klātos sliktāk nekā citur, bet lai katrā no tām būtu kaut kas labs, kaut kas tāds, kas padara šo vietu neatkārtojamu un savdabīgu, teica prezidente. Foto J. Silickis

Materiālu lasiet 5. lappusē.

Preiļu pilsētas domē

Lidija Kirillova

Preiļu pilsētas dome apstiprinājusi budžetu

Kārtējā domes sēdē Preiļu pilsētas domnieki vienbalsīgi nolēma apstiprināt 2000. gada Preiļu pilsētas budžetu ieņēmumus un izdevumus 1 077 491 latu apmērā, tajā skaitā kases apgrozāmos līdzekļus 10 000 latu apmērā. Noteikts, ka Preiļu pilsētas domes priekšsēdētāja algas likme būs 360 latu mēnesī. Apstiprināts darba samaksas nolikums Preiļu pilsētas domē. Domes štatu saraksts un algu likmes tiks izskatītas finansu komitejas sēdē un apstiprinātas domes nākamajā sēdē. Līdzīgi tiks izskatītas pašvaldību iestāžu vadītāju algu likmes un piemaksu apmēri.

Noteikts, ka vecāku maksa par bērnu nodarza apmeklējumu būs 15 latu mēnesī.

Vecāku maksa saskaņā ar ārsta izziņu netiks aprēķināta tikai bērna slimības laikā un līdz trim mēnešiem vecāku atvaļinājuma laikā. Noteikta vecāku maksa par apmācību Preiļu mūzikas skolā 3 latu mēnesī, mūzikas skolas sagatavošanas klasē 5 latu mēnesī. Nolemts, ka budžeta iestāžu un pasākumu finansēšanu dome veiks proporcionāli saņemtajiem ieņēmumiem un budžeta faktiski gūtajiem ieņēmumiem par sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

Lēmumā noteikts, ka Preiļu arodvidusskola un Preiļu Valsts ģimnāzija internāta audzēkņus no citām pašvaldībām var uzņemt tikai tad, ja pašvaldība vai trešā persona piekrīt savstarpējo norēķinu veidā segt viena audzēkņa izmaksas pašvaldības izglītības iestādē. Kultūras sarīkojumu, sporta pasākumu, sociālo līdzekļu un pilsētas labiekārtošanas līdzekļu izlietojuma tāmes tiks apstipri-

nātas domes sēdē līdz 2000. gada 1. martam.

Preiļi uzsāk 2000. gadu

1995. gada 29. martā Saeimā pieņemts likums «Par pašvaldību budžetiem», kurā 17. pants paredz, ka pagasta, pilsētas un rajona budžetam pievienojams paskaidrojuma raksts, kurā ietverts pašvaldības vadītāja ziņojums. Šajā ziņojumā jābūt informācijai par pagasta, pilsētas vai rajona ekonomisko un sociālo situāciju, pašvaldības uzdevumiem nākamajā saimnieciskajā gadā, kopsavilkumam par budžeta klasifikācijas kategorijām budžeta ieņēmumu un izdevumu daļā, parādu un garantiju finansiālo saistību izklāstam kārtējā saimnieciskajā gadā. Tie ir tikai daži no punktiem, kas izklāstīti minētajā pantā.

Turpinājums 6. lappusē.

Izziņas

■ 18. janvārī Preiļu pilsētas domi apmeklēja Krievijas konsulāta Daugavpili pārstāvis. Domes izpilddirektors V. Veleckis «Novadniekam» pastāstīja, ka konsulāta darbinieku uzdevums ir precizēt konsulāta teritorijā dzīvojošo Lielā Tēvijas kara veterānu skaitu un viņu uzvārdus. Tas saistīts ar 2000. gada maijā gaidāmo 55. gadadienu kopš uzvaras pār fašismu. Diemžēl šo varonīgo cilvēku paliek arvien mazāk. Pēdējo gadu laikā Preiļos kara veterānu skaits samazinājies no 100 līdz 50, teica V. Veleckis.

■ 18. janvārī Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns tikās ar Saunas pagasta padomes priekšsēdētāju Emīliju Kokorietu, kura bija ieradusies, lai pārrunātu Saunas pagasta un Preiļu pilsētas iespējamās apvienošanās iespējas. Tajā pašā dienā Aizkalnē notika Aizkalnes pagasta iedzīvotāju sapulce, kurā aizkalnieši ar lielu vienprātību atbalstīja abu pašvaldību apvienošanās projektu. Viņi tajā saskata reālu iespēju jau tagad kopā meklēt un reāli piesaistīt investīcijas nākotnes attīstībai.

L. Kirillova

■ Piekdien Salas pamatskolā notiks projekta «Atkarību profilakse» noslēgums. Šajā Sorosa fonda projektā darbojas trīs Preiļu rajona skolas: Preiļu 1. pamatskola, Aglonas vidusskola, Salas pamatskola. Projektu koordinēja rajona izglītības pārvaldes bērnu tiesību aizsardzības speciāliste Anita Džeriņa. Paredzēts, ka projekta noslēgumā visas trīs skolas piedalīsies konkursā, apkopos rezultātus. Vakara dalībniekus gaida arī atrakcijas, jautras intervijas, pārsteigumi un diskotēka. Bet vēl pirms došanās uz Salas pamatskolu gan projekta dalībnieki, gan visi interesenti Preiļos, kinoteātrī «Ezerzeme» varēs noskatīties kinofilmu «Adata».

■ Atsevišķās rajona skolās samazinājies skolēnu skaits. Tas rada izmaiņas pedagogu darba samaksā. Ja, piemēram, pamatskolas klasē skolēnu ir mazāk par astoņiem, pedagogs vairs nesaņem atalgojumu par pilnu klasi. Šādos gadījumos klases ir jāapvieno. Tieši tā noticis Priekuļu un Sīļukalna pamatskolās, kuru daži audzēkņi kopā ar vecākiem pārcēlušies uz citu dzīves vietu. Savukārt Aglonas vidusskolā skolēnu skaits samazinājies 9.b un 6.b klasē. Šo klašu audzēkņi pārgājuši uz klasēm, kurās mācības notiek latviešu valodā. Tomēr šajā skolā 9.b klase sakarā ar to, ka tā ir izlaiduma klase, netiks apvienota ar citu. Arī Livānu 2. vidusskolā 8.b klases skolēnu skaits samazinājies šī paša iemesla dēļ. Toties otrajā pusgadā audzēkņu skaits palielinājies Preiļu rajona vakara (maiņu) un neklātienas vidusskolas 9. klasē.

■ Rajona galvenajā bibliotēkā otrajā stāvā atklāta izstāde «Veronikas Smanes un Lailas Dambītes tekstilkompozīcijas».

Lasītavā aplūkojamas divas izstādes: «26. janvārī — Tilžas prāvestam Albertam Budžem — 70» un «Latgaļu laikrakstam «Zemturis» — 5 gadi».

L. Rancāne

Preiļu pilsētas domes 2000. gada budžeta ieņēmumi (latos)

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	483 793
Nekustamā īpašuma nodoklis	10 551
Īpašuma nodoklis	28 068
Azartspēļu nodoklis	1300
Valsts nodeva	700
Pašvaldību nodevas	3500
Maksājumi par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem	42 486
Ienākumi no pašvaldības īpašuma iznomāšanas	27 652
Norēķini ar pašvaldību budžetiem	77 000
Mērķdotācija no valsts pamatbudžeta	151 000
Dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda	74 570
Valsts kases kredīta un kredīprocentu atmaksa	137 248
Līdzekļu atlikums uz gada sākumu	39 623

Preiļu pilsētas domes 2000. gada budžeta izdevumi (latos)

Izpildvaras un likumdošanas varas institūcijas	107 065
Aizsardzība	300
Izglītība	524 719
Sociālā apdrošināšana un sociālā nodrošināšana	53 153
Dzīvokļu un komunālā saimniecība, vides aizsardzība	129 900
Brīvais laiks, sports, kultūra un reliģija	75 584
Pārējā ekonomiskā darbība un dienesti	843
Pašvaldības iekšējā parāda procentu nomaksa	40 586
Izdevumi neparedzētiem gadījumiem	12 201
Pārējie izdevumi, kas nav klasificēti citās pamatfunkcijās	11 992
Norēķini ar pašvaldību budžetiem	10 200
Pašvaldības budžeta iekšējo aizdevumu atmaksa	100 948
Kases apgrozāmie līdzekļi	10 000

■ Ceturtdienas intervija

Ja zelta zivtiņa...

Livija Rancāne

— Kas palicis atmiņā no tiem gadiem, kad pats bijāt Preiļu 1. vidusskolas skolēns?

— Vairāk gan atmiņā palikuši studiju gadi, bet arī skolas laiks bija labs. Salīdzinot 1. vidusskolu ar pašreizējo 1. pamatskolu, jāteic, ka toreiz skola bija nedaudz klusāka, jo daļa no tās audzēkņiem bija nopietnāki — vidusskolas vecumā. Atšķiras skolas noformējums, tas ir gaišs, mūsdienīgs, un par to jāsaka paldies bijušajam direktoram Jānim Eglītīm. Skolā kārtības un stingrības uzturēšanā daudz deva toreizējie pionieri un komjauniešu pienākumi un atbildība. Man patika skolā. Bija arī antipātijas pret dažiem priekšmetiem. Domāju, ka tādas ir katram skolēnam. Es neizpratu ķīmiju, un joprojām tā palikusi «tumša bilde», ne pārāk patika fizika. Taču labi padevās un patika algebra, piedalījās pat olimpiādēs. Nodarbojos visos sporta veidos, kādi vien skolā bija iespējami, — vieglatlētikā, basketbolā, futbolā, volejbolā. Vieglatlētikā uzstādīju skolas rekordus, kuri vēl joprojām palikuši nepārspēti. Ar patiku atceros daudzus ceļojumus skolotājas Lūcijas Ūzuliņas vadībā pie tā sauktajām sadraudzības klasēm citās skolās gan Latvijā, gan ārpus tās. Skolotāja bez tam mūs iemācīja pret lietām izturēties pedantiski, izdarīt visu līdz galam un kārtīgi, kas dzīvē ir noderējis. Skolotāji bija stingri, prasīgi un iemācīja atbildēt par visu, ko esi izdarījis.

— Vai tie pedagogi, kas kādreiz bija jūsu skolotāji, tagad ir jūsu padotie? Kādās attiecībās esat ar viņiem?

— Tādu ir vismaz puse. Viņu dzīves un darba pieredze ir daudz lielāka nekā manējā, un reizēm es no viņiem mācos, dažreiz arī pastrīdamies. Mani bijušie skolotāji ar bagātu pieredzi ir Pēteris Skutelis, Rita Lustika, Lūcija Ūzuliņa, Lūcija Ondzule, Lilija Livmane, Peonija Belikova, Pēteris Bernāns. Domāju, ka mēs visi sadzīvojam pietiekoši labi. Kad skolas darba ritmā mēģinu kaut ko mainīt, bez konsultācijām ar kolektīvu neiztikt.

— Atgriezīsimies pie dzīves gājuma hronoloģiskā secībā. Kā nolēmāt kļūt par ģeogrāfu? Un kā nokļuvāt skolā?

— Profesiju izvēlējos nejauši, bet studiju gados tā ļoti iepatikās un tagad šo izvēli ne mirkli nenožēloju.

Klases biedrs paaicināja līdzi uz Ģeogrāfijas fakultāti. Studiju laikā ar katru gadu ģeogrāfija iepatikās aizvien vairāk. Gatavojos darbam divos virzienos — vai nu topogrāfijas un kartogrāfijas jomā, vai arī statistikā un ekonomikā, reģionālajā plānošanā. Ceturtā kursa beigās man piedāvāja darbu laikrakstā «Diena». Bet es jau biju pieņēmis 1. vidusskolas direktora Jāņa Eglīša piedāvājumu mācīt ģeogrāfiju un fizikultūru, un nevēlējos viņu piemānīt. Pakāpeniski darbs skolā iepatikās un patīk joprojām. Pat tajās reizēs, kad jātiek galā ar problēmām un konfliktsituācijām, šo izvēli nenožēloju. Man patīk darbs ar cilvēkiem, tas, ka visu laiku esmu sabiedrībā, bet vēl vairāk — darbs ar bērniem.

— Par jums var teikt — drosmīgs, ja 27 gadu vecumā, pie tam ar ne visai ilgu pedagogisko pieredzi, piekritāt kļūt par tik lielas skolas direktoru. Skolas, kurai reorganizācijas rezultātā (no Preiļu 1. vidusskolas izveidojās ģimnāzija un pamatskola), daudzas lietas bija jāšķir darīt savādāk vai arī no jauna.

— Šobrīd es teiktu, — jā, piederu pie drosmīgajiem. Toreiz manu kandidatūru skolas padomei izvirzīja Jānis Eglītis. Viņš mani iedrošināja. Skolas padome manu kandidatūru akceptēja, pilsētas dome apstiprināja, un Izglītības un zinātnes

ALDIS ADAMOVIČS dzimis 1970. gada 17. februārī Preiļos. Viņa māte — šuvēja, tēvs — galdnieks, bet tagad — pensionāri, māsa mācās Policijas akadēmijā un strādā policijā. Pēc Preiļu 1. pamatskolas absolvēšanas 1988. gadā uzsācis studijas Latvijas Universitātē Ģeogrāfijas fakultātē, kas absolvēta 1993. gadā. Paraleli studijām pēdējā kursā uzsākts darbs Preiļu 1. vidusskolā par ģeogrāfijas un fizikultūras skolotāju. Kopš 1996. gada, kad vidusskola tika reorganizēta, strādā par 1. pamatskolas direktoru. Paraleli mācībām maģistratūrā absolvēts pedagogijas kurss, iegūstot augstāko pedagogisko izglītību. 1999. gadā iegūts maģistra grāds ģeogrāfijā. Ir Preiļu domes deputāts, darbojas Tautas partijā. Sieva Lolita ir sākumskolas skolotāja. Aldis ir aizrautīgs ceļotājs un sportists, pēc horoskopa ūdensviris. Alda dzīves moto — «Nekad nesaki nekad». Foto J.Silickis

● Aldis ceļojumā ar velosipēdu pa Ālandu salām (Somija) Baltijas jūrā. Draugu un bijušo studiju biedru bariņā 1998. gadā ceļojumā ar velosipēdiem nobraukti 580 kilometri. Foto no A.Adamoviča ģimenes arhīva.

ministrija šai izvēlei piekrita.

— Ko pa šiem gadiem, esot direktora amatā, ir izdevies izdarīt?

— Protams, skolas reorganizācija radīja daudzas problēmas, kaut gan skolas pamatbāze it kā palika šeit. Piemēram, ar arhīvu. Ierodas cilvēki ar jautājumiem par dažādām izziņām, vidusskolas diplomiem, bet mēs nevaram palīdzēt, jo... esam pamatskola. Ir arī citi neskaidri jautājumi. Problēmas bija ar pedagogiskajiem darbiniekiem, jo daļai tika piedāvāts labāk apmaksāts darbs ģimnāzijā. Tomēr šobrīd skolotāju kolektīvu ir izdevies atjaunot, tas ir augsti kvalificēts. 92 procentiem no viņiem ir augstākā pedagogiskā izglītība.

Man ir laba komanda — vietnieki Olga Anspoka, Nora Šņepste, Digna Prodniece, saimniecības vadītājs Gunārs Avotiņš.

Mēs esam kļuvuši par Preiļu Valsts ģimnāzijas bāzes skolu, un liela daļa no ģimnāzistu sasniegumiem mācībās ir mūsu skolas skolotāju nopelni.

Esam pabeiguši skolas piebūves celtniecību, kurā izvietoti jauni mācību kabineti. No mūždien applūstošā pagraba uz jaunām telpām esam pārcēlušī garderobi. Pabeigta sporta zāles būvniecība, kas no manis prasīja arī nopietnu darbu projekta sagatavošanā, lai dabūtu līdzekļus no valsts. Šogad darbs paredzēts sporta laukuma iekārtošanā. Tajā būs trīs skrejceļi. Turpināsies kopējā skolas apkārtnes labiekārtošana. Pērn 9000 latu ieguldīti galvenās ēkas tualešu remontam, tās tagad atbilst sanitārajām prasībām.

Pēc ģimnāzijas atdalīšanās palikām bez datortehnikas. Tagad tā ir sagādāta no jauna. Izpildīts skolotāju lūgums un iekārtota jauna skolotāju istaba ar datoru un televizoru.

Esam vienīgā skola rajonā, kurā strādā logopēde un psiholoģe. Sākumskolas klasēs ļoti daudzām bērniem ir runas traucējumi, piemēram, šogad logopēde strādā ar 70 skolēniem. Psiholoģes konsultācijas, pie tam — konfidenciāli, var saņemt skolēni, viņu vecāki un skolotāji.

Skolēni piedalās visās mācību olimpiādēs un ar iegūto godalgotu vietu skaitu procentuāli pret audzēkņu skaitu ir rajona skolu pirmajā trijniekā. Tāpat skolēni piedalās visās sporta sacensībās un gandrīz visās disciplīnās esam vadošā skola rajonā, bet atsevišķos veidos — krosos un vieglatlētikā — Latvijas skolu pirmajā trijniekā.

96-98 procenti no skolas absolventiem iestājas vidējās mācību iestādēs, 70 procenti no viņiem — ģimnāzijā.

Pedagogiem vienmēr tiek radītas iespējas apmeklēt visus iespējamus kursus un seminārus. Skola regulāri palīdz izglītības pārvaldei, atvēlot telpas rajona pedagogu nodarbībām.

Pirmo reizi šogad atbilstoši LIIS programmai informācija par visiem skolas 1007 skolēniem ievadīta datorā.

— Vai Preiļos kādreiz atkal būs Preiļu 1. vidusskola?

— Domāju, ka tuvāko piecu gadu laikā — nē. Tomēr tas ir atkarīgs no tā, kā notiks administratīvi teritoriālā reforma un kāds būs tās gala iznākums. Protams, vieglāk strādāt tikai ar pamatskolu, bet pedagogu varēšanai ir augstāks apliecinājums, ja ir vidusskola. Tajā pašā laikā neviens nav pētījis sabiedrības pieprasījumu, vai tai ir vajadzīga vidusskola.

— Par ko direktoram galva sāp pašlaik?

— Skolā kopš 1963. gada nav noticis

kapitālais remonts. Logu nomainī, iekšējās apkures sistēmas sakārtošanai vajadzīgi lieli līdzekļi, un laikam tuvākajos pāris gados to nevarēsim atļauties. Bet vēl vairāk pašlaik uztrauc tas, ka nākamgad skolā būs problēmas ar angļu valodas mācīšanu. Daži pašreizējie angļu valodas skolotāji nākotnes nodomus nesaišta ar skolu.

— Skolu direktoru atestācijā jūs ieguvāt augstāko kategoriju. Tās laikā bija jāraksta arī pašnovērtējums. Ko jūs tajā rakstījāt? Un kā vērtējat atestāciju kopumā?

— Tā ir vajadzīga lieta. Bet valsts paredzētais finansējums diferencētajām pieņemam par iegūto kategoriju ir ļoti minimāls un būtībā nerodina skolu vadītājus censties pēc augstāka novērtējuma. Ja vieni un tie paši eksperti strādātu visās skolās pēc kārtas, varbūt viņi varētu tās salīdzināt. Tagad katrā skolā atestāciju veic citi eksperti, un tād arī prasības katreiz ir citādas.

Pašnovērtējumā bija jāaizpilda garas lappuses ar kādiem deviņdesmit punktiem. Pārāk augstu es sevi nevērtēju, bet arī nenoniecīnāju. Uzskatu, ka man ir laba saskarsmes kultūra gan ar kolēģiem, gan vispār ar cilvēkiem un, protams, ar bērniem. Iegūta normāla izglītība. Esmu ļoti daudz ceļojis, gan tūrisma, gan arī ar darbu saistītos braucienos, un tajos iegūta pieredze palīdz dažādās situācijās. Mazāka pieredze man pagaidām ir tieši administratīvajā darbā, jo tā nevar rasties dažu gadu laikā.

— Esat optimists vai pesimists?

— Visdrīzāk — reālists. Man patīk konkrētas lietas un konkrēta sadarbība ar cilvēkiem. Vairāk patīk praktiskas lietas nekā teorija, kaut gan tā arī jāzina. Cilvēku attiecībās augstu vērtēju patiesību un uzticamību, cenšos lietas atrisināt taisnīgi. Patīk gudri cilvēki, kas tomēr neizrāda sevi, ir ieturēti.

— Ko jums dod darbs domē, darbošanās Tautas partijā?

— Jau direktora darbs prasa daudz laika un enerģijas, bet, pieskaitot tās stundas, kad jāveic Preiļu domes deputāta pienākumi, diena vienkārši ir par īsu. Tomēr darbs domē daudzas pilsētas dzīves lietas parāda no citas puses, es labāk izprotu budžeta naudas plūsmu, bet dažreiz ir manos spēkos pārliecināt domi un līdzekļus novirzīt skolas vajadzībām. Es aktualizēju skolas problēmas. Domē strādājot, esmu iepazinis Preiļu sabiedrību, tā ir aktīva, darboties spējīga, un pašreizējais domes sastāvs meklē iespējas tās centienus atbalstīt. Tautas partija mani piesaista ar konkrētiem darbiem, lietišķu skatījumu uz lietām, ar iespēju sadarboties ar Latvijā pazīstamiem cilvēkiem.

— Un tagad par tām stundām, kad gaisma nodziest direktora kabineta logos, bet iedegas mājās. Jūsu vaļasprieki? Relaksēšanās? Kurš no jums — sieva Lolita vai jūs saimniekojat virtuvē?

— Kā jau minēju, daudz ceļoju. Joprojām spēlēju basketbolu, piedalos dažādu sacensību tiesāšanā, jo pazīstu daudzus sporta veidus. Jāpaspēj izlasīt prese. Klausos labu mūziku. Virtuvē saimnieko sieva, bet arī man patīk izmēģināt dažādas jaunas ēdienu receptes. Kad brīvdienās atnāk draugi, ļoti bieži viņiem priekšā liekam manis gatavotos salātus.

— Bieži braucat ar laivām pa upi. Un, ja nu tā zelta zivtiņa, un ja nu viņa saka...

— Pirmā vēlēšanās, lai visiem laba veselība. Otrā, — lai visiem būtu tik naudiņas, cik vajadzīgs, bet ne vairāk, jo pārlietu liela nauda rada lielas problēmas. Trešā? Lai cilvēki viens otram nenodara sāpes.

Rajona pašvaldībās

Upmalas pagastā

■ Sava pagasta laudim jaunu pārsteigumu gatavo Upmalas pagasta dramatiskā kopa. Vietējie aktieri iestudē J.Boleņa lugu «Vacais dokters». Pirmizrāde paredzēta 22. janvārī, un uz to aicināti Līvānu novada Rožupes un Rožkalnu pagasta pašdarbnieki, kā arī, protams, visi interesenti. Joku ludziņā galvenās lomas tēlo Jānis Brakovskis, kas ir «dokters», un Iveta Kokorīte — viņa sievu.

L.Rancāne

Līvānu novadā

■ Turku iedzīvotāji ir čakli lasītāji, atzīst Turku bibliotēkas vadītāja Emilija Bugina. Bibliotēku aktīvi apmeklē 85 cilvēki, galvenokārt apkārtnē mājās iedzīvotāji. Lauku bibliotēkas īpatnība ir tā, ka paņemto literatūru izlasa ne jau viens cilvēks, bet visa ģimene, arī draugi un kaimiņi. Bibliotekāre savus lasītājus labi pazīst, viņa zina, kādas ir katra intereses un vajadzības. Pieprasīti ir laikraksti un žurnāli, iedzīvotāji labprāt lasa praktiskos padomus. Zemnieki jau dzīvo pavasara gaidās, interesējas par jaunumiem sējas materiāla klāstā. Pārsvārā bibliotēku apmeklē pieaugušie, jo bērni vajadzīgo literatūru atrod skolas bibliotēkā. Nereti lasītāji ierodas jau ar konkrētiem jautājumiem, piemēram, ja jāatrod kāds sludinājums. Kā atzina apstājotie lasītāji, bibliotekāre Emilija Bugina tādos gadījumos labprāt palīdz.

■ Autoceļu stāvokli Turkos vērtēju kā apmierinošu, «Novadniekam» sacīja Līvānu novada domes priekšsēdētāja vietnieks Aivars Smelcers. Viņš atzina, ka remonts būtu nepieciešams ceļam, kas ved uz Žogiem, kā arī Smelceru ceļam. Kā atzina A.Smelcers, Turkos ir viss nepieciešamais ceļu apsaimniekošanai, arī greideri, taču to vietējo ceļu saimniecībā praktiski neizmanto. Sezonas laikā tiek slēgts līgums ar Preiļu ceļu pārvaldi par ceļu uzturēšanu kārtībā. Pērnasar Turkos ceļi tika greiderēti vairākkārt A.Smelcers paskaidroja, ka, pielietojot smago tehniku, braucamā daļa tika ne vien līdzināta, bet arī uzturētā pareizajā formā, lai veidotos ūdens notecē. Tā kā šoziem sniega nav pārāk daudz, Turkos ceļus tīrīt nav bijusi nepieciešamība. Ja arī sniega būs vairāk, ceļu tīrīšanu varēs veikt pašu spēkiem.

G.Kraukle

Vārkavas pagastā

■ Kā vienu no aktuālākajiem šī gada uzdevumiem Vārkavas pagasta padomes priekšsēdētājs Arturs Stagers «Novadniekam» nosauca pagasta centra ūdenssaimniecības sakārtošanu. Pašlaik ūdensvadu izmanto 53 fiziskās personas, kā arī skola un citas pašvaldības iestādes. A.Stagers uzskata, ka izeja ir ūdensmērītāju uzstādīšana, tam piekrituši arī ciema iedzīvotāji nesenaajā sanāksmē. Viņi ir pārliecināti, ka tā būs vienkāršāk cīnīties arī ar nemaksātājiem.

■ Valsts Nodarbinātības dienesta organizētajā konkursā pērn vārkavieši bija iesnieguši projektu par pansionāta izveidošanu. Tiesa, no piešķirtajiem 6000 latiem viņi vēl nav saņēmuši 2400 latus. Taču piecus mēnešus desmit pagasta cilvēkiem bija darbs pārbūvējot kādreizējo kolhoza kantora ēku, kurā vēl pirms tam esot bijusi ambulance. A.Stagers cer, ka līdzekļus atradīs, jo pansionāts ir aktuāls ne tikai Vārkavas pagastam, bet arī sadarbības partneriem Upmalas un Rožkalnu pagastā. Pašlaik viena pagasta cilvēka uzturēšana Aglonas pagastā pansionātā «Salenieki» izmaksā pārāk dārgi.

■ Pagājušā gada decembrī atklāta Vārkavas pagasta ambulance. Tajā ierīkots ne tikai procedūru kabinets, bet arī ērta uzgaidāmā telpa pacientiem. Ik dienas ambulance pagasta iedzīvotājus uzklauša feldšere Valentīna Vaivode, bet trešdienās no Upmalas atbrauc arī ārsts.

L.Kirillova

Labāko zemkopju godā

Antons Rancāns

Pēc statistikas datiem Latvijas lauksaimniecības labāko sasniegumu sarakstos Preiļu rajons Latgalē pārstāvēts visvairāk.

□□□

MĀRA STIKĀNA saimniecība «Beči» Galēnu pagastā tur 15 govīs, vidējais izslaukums no katras ap 5970 kilogramiem piena gadā. Apsaimnieko 203 hektārus zemes. Šajā pašā pagastā JĀZEPA SĒRMĀ saimniecībā «Gribolva» no 27 govīm izslauc pa 4795 kilogramiem piena. 60 Latvijas brūnaļas tur ALBERTS KALVĀNS Līvānu novada Rožupes «Kalvānos», no katras iegūst 3725 un vairāk kilogramus piena.

□□□

Netrūkst saimniecību, kur audzē lielas graudaugu platības. Starp valsti atzītām ir ĒVALDA VAIVODA «Vītolī» Līvānu novada Rožupē, kur vairāk nekā pus-simta hektāros audzē kviešus, ARKĀDIJA VIŠNEVSKA «Atmodas» Vārkavas pagastā — 40 hektārus rudzu. Ar lielu apsaimniekojamu platību izceļas JĀŅA GRIBONIKA «Ozoli Gribinānos» Saunas pagastā — 186 hektāri, no kuriem graudaugiem atvēl vairāk par 110 hektāriem, no katra iegūstot pa 30-35 centneriem graudu. Ar labām ražām lepojas arī PĒTERIS UPENIEKS no Vārkavas pagasta «Priedaines». Otra lielākā saimniecība Saunas pagastā pieder GUNTIM GRIGORJEVAM — 160 hektāri «Jaunstikānos».

□□□

Konkursu «Sējējs» dažādas balvas saņēmuši Galēnu pagasta zemnieku saimniecības «Liepas» īpašniece REGĪNA ČAUNĀNE un JĀZEPS IVANĀNS no Stabulnieku pagasta saimniecības «Ivanānu mājas» par cūkkopības attīstību, Riebiņu pagasta paju sabiedrības «Turība» vadītājs ROMUALDS KAVINSKIS par šķirnes zirgkopību. Apbalvoti arī ROBERTS PASTARS no Saunas pagasta «Melderiem», Galēnu pagasta saimniecības «Vairogs» īpašnieks JĀNIS KUPRIS, Aizkalnes pagasts par attīstības koncepciju un tās īstenošanu.

□□□

Daudzi mūsu zemnieki labi pazīstami «Novadnieka» lasītājiem. Par SILVIJU CIRCENI no Galēnu pagasta, kurai pieder saimniecība «Strautiņi», varbūt mazāk dzirdēts. Viņa apsaimnieko 72 hektārus zemes un tur 13 holšteinfrižu melnraibās govīs. Pēc profesijas veterinārā ārste, beigusi Jelgavas Lauksaimniecības universitāti. Viņas veterinārajā aprūpē 600 pagasta slaucamās govīs, bet no savām gadā iegūst vidēji ap 5300 kilogramiem piena. Ganībām izmanto Skrīveru zinātnieku ieteikto zaļu maisījumu, sienu presē, virszemes stirpās gatavo skābsienu. Visas govīs — pašas audzētas.

□□□

Preilieti VITĀLIJU PASTARU pazīstami kā individuāla uzņēmuma «Pārslas» saimnieku, bet vai būsiet dzirdējuši, ka viņa apsaimniekotās zemes atrodas trijos ar rosīgiem zemniekiem bagātos pagastos — Saunas, Rušonas un Stabulnieku? Diplomētais dārznieks ar dzīvesbiedri

Lilitu, diplomētu tirdzniecības darbinieci, uzskata, ka āboli Latvijā peļņas ziņā tikai mazliet atpaliek no piena, ka augļu dārzos Latgalē ir plašas iespējas, tikai jānodrošina pilns cikls no audzēšanas līdz ražas novākšanai, pārstrādei, uzglabāšanai un realizācijai.

□□□

Plaši audzināti ir RUTAS un IMANTA NORKĀRLU «Salenieki» Rožkalnu pagastā. Viņu zemes platība 100 hektāri. Pievērsušies bioloģiskajai lauksaimniecībai, tikuši pie «Zaļā sertifikāta». Uzcēluši daudz jaunu saimniecības ēku. Taču apkaimē un rajonā pazīstami arī ar citām aktivitātēm. «Novadnieks», rakstot par valsts konkursu «Pagrabs lauku sētā», pieminēja, ka Kalupes ezera pussalu, kur Norkārklu mājas, pirms septiņām paaudzēm muižas vāgaram Matīsam Paukštem atvēlējis Kalupes muižnieks. Jaunsaimniekam bijuši deviņi bērni, katram uzcēlis pa mājai, bet allaž kāds no pēcnācējiem palicis saimniekot vecajā sētā. No tiem laikiem kā lieciniece saglabājusies māja, zem kuras ierīkots arkveida pagrabs, ko joprojām izmanto. Pagalms un augļu dārzs te vienmēr priekšzīmīgā kārtībā, piebraucamie ceļi ierīkoti no pļavu un tīrumu puses. Viensēta atzinību ieguva arī konkursā «Karogs lauku sētā», regulāri piedalās sakoptības skatēs. Tā ir skaistā vietā, un saimnieki jau daudz paveikuši tūristu uzmanības piesaistei, piedāvājot lielisku atpūtu pie ezera, viesu māju, izbraukumus ar laivu. Saimniece Ruta pārzina visu, kas saistīts ar māju, lopiem, dārzu, Imants savukārt savā ziņā ņēmis tehniku, lauku darbus, būvniecību, sagādi.

□ Kaimiņu rajonos

Fazānu ferma

Antons Rancāns

Madonas rajona Kalsnavas pagasta zemnieku saimniecības «Talejas» īpašnieks Armands Igaunis gluži kā visi lauku un lopu kopēji, ražas audzētāji mēģināja darboties tradicionālajās nozarēs. Neveicās, priekšā atrada pulka citu, kuriem arī negāja ar produkcijas noietu. Nolēma siltumnīcā audzēt tomātus, gurķus, citus dārzeņus. Agrāk Armands strādāja Jaunkalsnavas Mežu pētniecības zinātniskajā stacijā, pašlaik ir mežsargs, un zina stāstīt, ka mūsu novadā kādreiz savvaļā netrūcis fazānu. Šos putnus nelielā skaitā padomju laikos turēja Madonas rajona Barkavas valsts saimniecībā Rīgas kungu cepešiem. «Taleju» saimnieks janvārī domā rīkot komerciālas medības, piedāvāt veikliem šāvējiem izmēģināt roku — samaksā un šauj lidojumā. Nepalaimējās, putns paliek brīvā dabā, pāriet savvaļas dzīves režīmā.

Madonas rajona lauksaimniecības konsultāciju biroja vadītājs Modris Zomerovskis «Novadniekam» pastāstīja, ka tādā veidā A.Igaunis cerot kaut nedaudz kompensēt izdevumus putnu iegādei un turēšanai. Tālākais liktenis tad būšot pašu putnu ziņā, lai arī tie tāpat kā mūsu parastās lauku irbes diezgan viegls laupījums lapsām, jenotsuņiem, caunām un citiem sīkajiem plēsoņām.

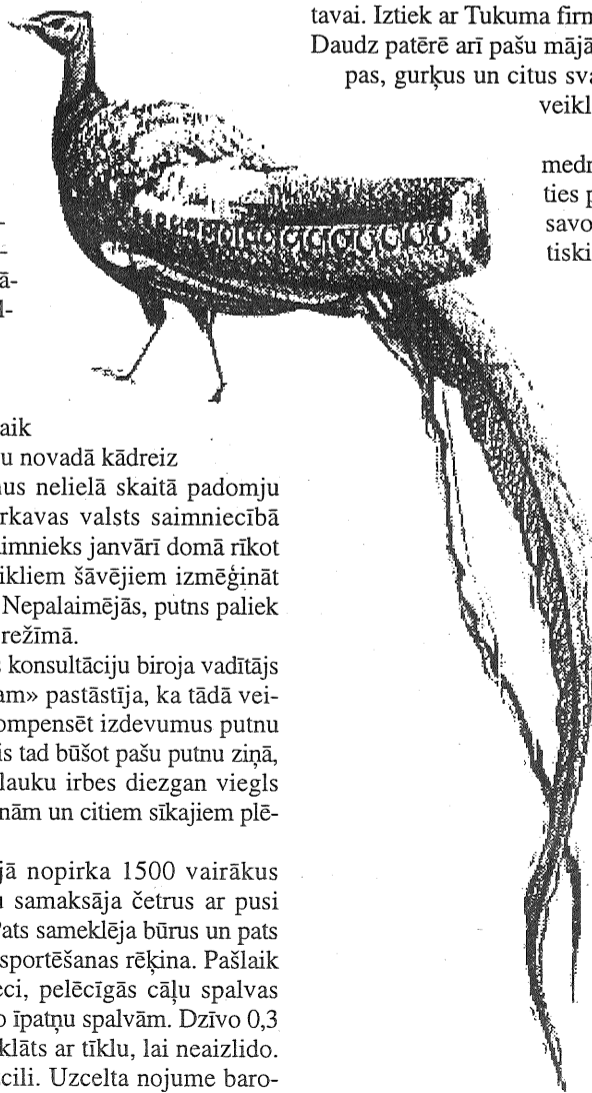
Pagājušgad A.Igaunis Slovērijā nopirka 1500 vairākus mēnešus vecus fazānus, par katru samaksāja četrus ar pusi latus. Šim nolūkam ņēma kredītu. Pats sameklēja būrus un pats arī atveda, mazliet ietaupot uz transportēšanas rēķina. Pašlaik putni jau vairāk nekā pusgadu veci, pelēcīgās caļu spalvas nomainījuši pret raibajām pieaugušo īpatņu spalvām. Dzīvo 0,3 hektārus lielā iežogojumā, kas pārklāts ar tīklu, lai neaizlido. Lidošanas mākā fazāni gan nav izcili. Uzcelta nojume baro-

tavai. Izteik ar Tukuma firmas «Straume» ražoto putnu barību. Daudz patērē arī pašu mājās audzētos dārzeņus — kāpostu lapas, gurķus un citus svaigā un nesmalcinātā veidā, fazāni veikli rīkojas ar knābjiem.

Madonas rajonā atsaukušies daži mednieku kolektīvi, kuri vēlētos iegādāties putnus, pavairot tos un palaist brīvē savos medību laukos, lai būtu kas sportiskiem priekiem. Daļu fazānu A.Igaunis realizēšot gaļai — iznākot liels cepetis, katrs putns ap puskilogrammu. Gaļa nav trekna un skaitoties visvērtīgākā putnu cepešu klāstā, var teikt — karaliska, kas bijusi galvenais ēdiens grāfu un baronu viesību un izpriecu galdos.

Tik lielā blīvumā kā «Talejās» fazānu gaiļi, kas no dabas kauslīgi, neuzvedas mierīgi un katram no viņiem uz knābja uzmontētas speciālas krāsainas brillītes — tās padarot mierīgākus. Daži tomēr savas aizsargierīces paspējuši pazaudēt ķīvīņos vai arī tālab, ka slikti bijušas nostiprinātas.

Pēc pirmajiem panākumiem fazānu audzēšanā saimnieks domā savu fermu paplašināt, jo atbirums līdz šim nav bijis liels, putni labi pielāgojas mūsu klimatiskajiem apstākļiem. Brīvā dabā sastopami vairāk uz dienvidiem — Ungārijā, Dānijā. Pašlaik galvenais esot tikt pie inkubatora, lai iegūtu caļus.

Kā prezidente viesojās Līvānos jeb rajona padomes viedoklis izrādās mazsvarīgs

● Līvāni ir raksturīgs piemērs, kur vienkopus redzamas gan bezdarba radītās grūtības un iedzīvotāju nabadzība, gan tie radošie meklējumi un sasniegumi, kurus izdevies realizēt Līvānu uzņēmējiem. Arī prezidente atzina, ka visvairāk Latgalei nepieciešamas tieši investīcijas un valsts atbalsts. Par Latgales zemnieku spējam un varēšanu prezidente Vaira Viķe-Freiberga pārliecinājās zemnieku saimniecībā «Rūķiši», uz kuriem prezidentes svīta devās kājām. No kreisās: Valsts prezidentes kancelejas vadītājs Mārtiņš Bondars, centrā Latvijas Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga, Līvānu novada domes priekšsēdētājs Visvaldis Gercāns.

Ginta Kraukle

Otrdien, 18. janvārī pēc prezidentes kancelejas iniciatīvas Līvānu novada darba vizītē apmeklēja Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga. Prezidentes vizītes mērķis bija iepazīties ar Līvānu — viena no Latgales reģiona novadiem — attīstības iespējām un tendencēm, apmeklēt vadošos novada uzņēmumus, tikties ar pilsētas iedzīvotājiem, kā arī piedalīties diskusijā «Latgale ceļā uz konkurētspējīgu tirgu», kurā par Latgales reģiona attīstības iespējām sprieda zinātnieki, uzņēmēji un Līvānu pašvaldības pārstāvji. Preiļu rajona padomes viedoklis Latgales attīstības jautājumos diskusijas vadītājiem nelikās saistošs.

— Manas vizītes galvenais mērķis ir tuvāk izprast šī apvidus specifiku, iepazīties ar tā īpatnībām, grūtībām, ar kurām jūms ir jācinās, ar radošiem un interesantiem risinājumiem, kurus esat atraduši. Iepazīties vēlos arī tīri cilvēciskā plāksnē, dzirdēt jūsu viedokļus un domas par savu reģionu, savu valsti, savu nākotni, — sākot savu vizīti, sacīja Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga.

Prezidente apmeklēja ASF Līvānu fondu «Baltā māja», kur piedalījās diskusijā par Latgales novada attīstības iespējām un problēmām. Latgales Pētniecības institūta pārstāvji runāja gan par būtisko reģiona attīstībā, gan neaktīvās izmantot iespēju iepazīstināt prezidentē ar savu visnotaļ svarīgo brošūru saturu. Pētnieki sarunā īpaši atzīmēja Latgales kā kontaktzonas statusu, kā arī uzsvēra, ka nākotnē reģions varētu kļūt par savdabīgu izpētes objektu, nezaudējot savu vietu Baltijas reģiona kontekstā. Taču pētnieki nenoliedza faktu, ka Latgale ir nabadzīgs reģions un ka tā attīstību kavējošie faktori ir ne tikai neizdevīgais ģeogrāfiskais stāvoklis, kas nosaka Latgales atrašanos tālu no galvenajiem tirgiem, bet

arī iedzīvotāju zemais izglītības līmenis, jo, kā pierāda institūta veiktie pētījumi, Latgalē dzīvo divas reizes mazāk cilvēku ar augstāko izglītību nekā citos Latvijas reģionos. Zemes ražotspēja Latgalē ir 1,3 reizes mazāka nekā Latvijā vidēji, kas nozīmē, ka lauksaimniecības nozare nevar pastāvēt bez valsts atbalsta, kura viens no veidiem varētu būt subsīdijas. Lauksaimniecības nozarei Latgalē jābalstās uz līdzsvarotu valsts politiku, kas radītu pozitīvu vidi vietējo kredītsabiedrību, piena savākšanas punktu, kā arī gaļas šķirnes ganāmpulku izveidošanai. Pēc Latgales pētniecības institūta izdarītajiem aprēķiniem, valsts atbalstam reģiona lauksaimniecības nozares sakārtošanā jābūt robežās no 60 līdz 80 procentiem.

SIA «Reģionu attīstība» izpilddirektore Aija Bauere atzina, ka Latgales reģionā tieši Preiļu rajons ir bijis viens no aktīvākajiem uzņēmējdarbības projektu veidošanā. Viņa uzsvēra, ka Latgale ir reģions, kurš uzskatāms par vienu no vislabāk sagatavotajiem ceļā uz Eiropas Savienību, jo uzņēmumi darbojas kopīgi ar pašvaldībām un, pateicoties latgaliešu neatlaidībai, daudzos jautājumos ir izdevies panākt pozitīvu rezultātu. Līdz pagājušā gada 28. decembrim Reģionālajā fondā bija iesniegti 100 Preiļu rajona uzņēmēju un zemnieku projekti uzņēmējdarbības attīstībai. Reģionālā fonda darbs ir virzīts uz visu reģionu līdzsvarotas attīstības nodrošināšanu. Patlaban Reģionālā fonda finansēšanā atrodas 62 Preiļu rajona projekti, no kuriem 42 ir zemnieku saimniecību projekti. Aija Bauere atzina, ka Latgales zemnieki ir ļoti aktīvi, gudri un varoši, taču viņa uzsvēra arī to, ka pirmais statuss īpaši atbalstāmajiem reģioniem beigsies šī gada novembrī, tādēļ pašvaldībām rūpīgi jāpārdomā, kādi ir bijuši rezultāti, vai Reģionālā fonda darbība ir devusi pozitīvu ieguldījumu konkrētās pašvaldības un visa reģiona attīstībā. Latgales attīstības aģentūras direktore Inga Goldberga kā pozitīvu faktu uzsvēra to, ka pašvaldību vadītāji spēj iedziļināties un izprast ne tikai savas

● Cerētā diskusija par Latgales novada attīstības perspektīvu Līvānu fondā «Baltā māja» diemžēl pārvērtās par dažu cilvēku tendencioziem monologiem, kuru galvenais mērķis bija pateikt pēc iespējas vairāk, nepiepūloties sacīto sasaistīt ar konkrēto situāciju un diskusijas tēmu. Preiļu rajona vadītājam Arvidam Soldānam (pirmais no labās) vārds netika dots, tāpat kā, starp citu, tas netika dots arī pašai prezidentei. Vai arī tam laika bija par maz? Foto J.Silickis

pašvaldības, bet arī visa Latgales reģiona attīstības tendences.

Līvānu novada uzņēmējus diskusijā pārstāvēja a/s «Līvānu stikls» prezidents Imants Bušs un SIA «Anda Optec» direktors Daumants Pfafrods. Kā vienu no būtiskākajām problēmām šodienas Latgalē uzņēmēji minēja nepietiekamu informācijas pieejamību. Ne tikai uzņēmējiem, bet arī zemniekiem nav pieejama informācija, kā veidojami projekti, kur tie iesniedzami, kuras ir tās institūcijas, kas nodarbojas ar minēto jautājumu risināšanu Latgales reģionā. Tika skarti arī jautājumi par izglītības tālākajām iespējām un prioritātēm Līvānu novadā. Diskusijā netika aicināts iesaistīties Preiļu rajona padomes priekšsēdētājs Arvids Soldāns, acīmredzot rajona vadības viedoklis Latgales reģiona attīstības kontekstā klātesošajiem nelikās pietiekami saistošs.

Prezidente Vaira Viķe-Freiberga, viņas padomniece Māra Lagzdīņa, Valsts prezidentes kancelejas vadītājs Mārtiņš Bondars, pašvaldību pārstāvji un uzņēmēji apmeklēja a/s «Līvānu stikls» komercdaļu un cehu, kurā iepazīnās, kā top stikla izstrādājumi. Savukārt SIA «Anda Optec» Vaira Viķe-Freiberga tika iepazīstināta ar augstas tehnoloģijas optiskās šķiedras izstrādājumu tapšanas gaitu un pielietojuma veidiem. Zemnieku saimniecības «Rūķiši» veikalā tā saimnieks, viens no Līvānu novada veiksmīgākajiem zemniekiem un uzņēmējiem, Māris Veigurs prezidentei piedāvāja nogaršot vietējos ražojumus — vairāku veidu gaļas ruletes un desas.

Līvānu ģimnāzijā Vairu Viķi-Freibergu sveica pilsētas iedzīvotāji un skolēni. Pārpildītajā ģimnāzijas zālē prezidenti sagaidīja ar applausiem un jautājumiem. Valsts prezidentei tika jautāts gan par sociālajiem jautājumiem, to risināšanas veidiem bezdarba nomāktajā pilsētā, gan celulozes rūpnīcas būves iespējām Līvānos, tika jautātas viņas domas administratīvi teritoriālās reformas sakarā, kā arī valsts galvas viedoklis maksas augstākās izglītības ieviešanas jautājumā. Vairāki vecākā gadagājuma runātāji atklāja patieso situāciju, kādā pašreiz atrodas pensionārs Latgalē. Savukārt prezidente uzsvēra katra cilvēka lomu daudzu nozīmīgu jautājumu risināšanā demokrātiskā valstī, kā arī to, ka ikvienam iedzīvotājam ir tiesības brīvi paust savu viedokli jautājumos, kas skar plašu sabiedrības

daļu. — Likst par sevi manīt — tas ir jūsu pienākums un tiesības, — sacīja Vaira Viķe-Freiberga. Attiecībā uz administratīvi teritoriālā dalījuma iespējamajiem variantiem prezidente puda nostāju, ka viena, pareizā modeļa nav, ir jāizvērtē, cik izdevīgs un piemērots pašvaldībām un to iedzīvotājiem ir piecu vai deviņu reģionu variants. — Ir jāatrod kompromiss starp iedzīvotāju vajadzībām un Eiropas prasībām. Jāizvērtē abu modeļu ekonomiskā motivācija un izdevīgums — ko tā mums dos. Vēl ir laiks izvērtēt, un tas ir jūsu ziņā, — bija pārliecināta prezidente. Jautājumā par maksas augstāko izglītību, prezidente puda nostāju, ka līdzīga prakse tiek piemērota daudzās pasaules valstīs. Jau tagad vairāk nekā puse Latvijas studentu par savām studijām maksā, turpmāk šis skaits varētu pieaugt. Atvieglojumus varētu saņemt vienīgi talantīgākie jaunieši, kuriem tiktu nodrošināta valsts stipendija. Pārējiem, lai iegūtu izglītību, nāksies ņemt aizņēmumus, tādēļ ir jāveido studentiem piemērota kredītsistēma, ar pieņemamām procentu likmēm, lai ikviens studētgrībošais varētu iegūt izglītību. Prezidente bija pārliecināta arī par to, ka Latvijai viens no svarīgākajiem faktoriem ir valsts aizsardzība.

— Pašu spēkiem mēs nebūsim spējīgi savu neatkarību aizstāvēt, tāpēc mums ir vajadzīgi apmācīti speciālisti, kas varētu sadarboties ar NATO. Latvijai nākotnē jāklūst par valsti, kurai rūp savā drošība, tad varēsim cerēt uz atbalstu pasaules līmenī, — sacīja prezidente. Vizītes noslēgumā iespēju sveikt Vairu Viķi-Freibergu izmantoja arī ģimnāzijas audzēkņi, pilsētas iedzīvotāji, īpaši pensionāri. Prezidente labprāt runāja ar bērniem, iedziļinājās veco ļaužu problēmās, nevienam neliedza savu uzmanību un sirsnību. Vaira Viķe-Freiberga puda pārliecību, ka šī nebūs viņas pēdējā vizīte Latgalē.

Valsts prezidentes ierašanos vērojot no malas, grūti bija nepamanīt daudzās nepilnības vizītes organizatoriskajā līmenī. Gan to, ka preses pārstāvji par vizītes laiku un norisi tika informēti nepilnu diennakti pirms svarīgā notikuma, gan to, ka nepārdomātās dienas kārtības rezultātā bez ievēribas tika atstātas personas, kuras apiet šajā gadījumā, manuprāt, bija vienkārši nepieklājīgi. Varbūt kļūdos, taču šķiet, ka tik augsta ranga vizītēm gatavoties vajadzētu laikus un ar vislielāko atbildību.

Lai vairāk gaišu svētku

Antons Rancāns

Pirmā dzimtsarakstu nodaļa Preiļu rajonā bija Preiļos, Raiņa bulvārī blakus viesnīcai, kur tagad stāv nepabeigta pilsētas administrācijai un dzimtsarakstiem domāts trīsstāvu nams. Sagadījās, ka Anita Loginova, kura tikko bija beigusi Preiļu 1. vidusskolu un meklēja darbu, tur sāka strādāt par inspektori. Tā viņa nokļuva savā pirmajā un vienīgajā darba vietā. No 1978. gada Anita ir dzimtsarakstu nodaļas vadītāja.

Ilgāku laiku dzimtsarakstu nodaļa atradās savrupmājā Daugavpils ielā pretī pamatskolai, bet nu jau četrus gadus lielākās telpās Brīvības ielā. Pietiek vietas kabinetiem, arhīvam, lielajai un mazajai ceremoniju zālei. Lai gan sadzīves pakalpojumiem kādreiz celtais nams no ārpus neatgādina laulību reģistrāciju pili, kādas šur tur sazēla sociālisma laikā, te ir spodri, mājīgi un arī svinīgi. Veikts kapitālais remonts, labiekārtots laukums, vēl jāsakārto mājas fasāde, vajadzīga arī datortehnika.

Kas var saskaitīt, cik jaunajiem pāriem Anita vēlējusi laimīgu kopdzīvi, cik bērneli sveikti viņu pirmajos svētkos, cik aizgājējiem izrakstītas miršanas apliecības... Nākuši un gājuši cilvēki, mainījusies pilsētas seja. Tomēr, pēc Anitas domām, laimīgu laulību bijis krietni vairāk, un lielākā daļa bērnu dzimst stiprās un stabilās ģimenēs.

Ievērojamākais pērnā gada notikums citādi klusajā dzimtsarakstu nodaļas ierēdnes dzīvē izrādījies tradicionālā bijušo rajonu nodaļu vadītāju tikšanās. Tā

● Anita Loginova apsveic jaunlaulātos. Foto A.Rancāns

nebija nostalgiska gremdēšanās atmiņās par pagātni. Bija domu apmaiņa par šodien un tās īpatnībām, bet pirmajā vietā likts atkalredzēšanās prieks, kopīga atpūta. Piedalījušies tieslietu ministrs Valdis Birkavs, departamenta direktore Ārija Iklāva un citas amatpersonas. Nosaukti

būtu arī baznīcai — pērn tur salaulājās tikai četri pāri. Bērņus kristīt gan visi ved uz baznīcu, pie mums vecāki nāk tikai noformēt dokumentus.

Juridiski bērni necieš, bet esam aizmirsuši par morālo pusi, tradīcijām, to, cik

labākie nodaļu pārzīņi un godināti tie, kam liels darba stāžs, starp viņiem arī Anita Loginova. Šie cilvēki prot radīt svētiskus. Tam var piekrist — Anitas sirsnīgie ceremoniju vārdi uz ilgu laiku iegulst atmiņā un aizķeras gaviļnieka sirdī.

2000. gads Anitai Loginovai īpašs, sevišķi novembris, kad atskatīsies uz 30 darba gadiem. Bet pašlaik viņa priecājas, ka 1999. gads bijis labāks nekā iepriekšējais. Reģistrēti 82 jaundzimušie preilieši (iepriekšējā gadā 73), miruši 97 (1998. gadā — 100), arī laulību par vienām vairāk — 37.

— Mūsdienās laulības laikam vairs nav modē, — piebilst A.Loginova. — Pērn piecpadsmit bērniem noteikta paternitāte, kad vecāki nav laulājušies, bet dzīvo kopā. Vienpadsmit mazuļi dzima vientuļajām mātēm. Nevar teikt, ka ģimenes stiprināšanā liela loma

ļoti mazulim un jaunajam cilvēkam vajadzīga pilnas ģimenes aprūpe, brāļu un māsu klātbūtne. Nav reti gadījumi, kad vecāki vēlāk likumīgi noformē savas kopdzīves attiecības un labo kļūdas.

Šajā gadā dzimtsarakstu nodaļai saskaņā ar Ministru kabineta 1999. gada 1. decembra noteikumiem uzdots Pilsnības un migrācijas lietu pārvaldei ziņot par katru reģistrēto dzimušo, laulībām un mirušo, kā arī jebkurām citām izmaiņām cilvēku civilstāvokļos — uzvārda, tautības maiņu, paternitātes atzīšanu un tam līdzīgi. Tas palielina slodzi. Jauno gadu vadītāja, pēc viņas domām, iesākusi cerīgi, jo saņemts pirmais laulību reģistrācijas pieteikums no preilieša Viļņa Baiķa un rušonietes Silvijas Kurmes. Veidosies citas jaunas ģimenes un dzims bērniņi, augs un attīstīsies pilsēta.

Anitas lielā pieredze der jaunākajām kolēģēm. Viņa labprāt gatava palīdzēt (to arī dara) rajona pagastu dzimtsarakstu lietu kārtotājām, kur šīs institūcijas ieviestas nesen un darbiniecēm trūkst iemaņu. Tas, ka rajonā nav vienota koordinējoša centra, slikti iespaido darbu, Anita Loginova gatava uz sabiedriskiem pamatiem uzņemties tā vadību vai vismaz konsultēšanu. Savādi licies, kad bija jāatsakās no rajona nodaļas vadītājas funkcijām. Bet arī tagad augstākstāvošās instances interesē plašākas ziņas nekā tās saņemamas no pagastiem. Reorganizācija nenes cerētos augļus, tam piekrit arī pašvaldības.

Dzimtsarakstu nodaļas dokumentē cilvēka dzimšanu un ceļu līdz pēdējai dienai šajā pasaulē. Lai mums ir vairāk gaišu svētku!

Preiļu pilsētas domē

Lidija Kirillova

Sākums 1. lappusē.

Šoreiz runa ir par ko citu. Par to, ka praktiski nekad un nevienu no pašvaldībām, kurās žurnālista prakses pēdējo gadu laikā nācies būt klāt budžeta apspriešanas un apstiprināšanas reizēs, šāda paskaidrojuma raksta nav bijis. Var jau būt, ka kaut kur dokumentu jūklī tas arī manīts, taču atklātībā nav nonācis.

Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns šādu pārskatu bija sagatavojis. Deputātiem droši vien vēl atmiņā pērnais gads, kad no iepriekšējā domes priekšsēdētāja ne ar kādām viltībām paskaidrojuma rakstu nevarēja izmānīt.

Tātad — cik stabili un droši Preiļi var ienākt 2000. gadā? Pilsēta janvārī sagaidīja ar 14,93 procentus augstu bezdarba līmeni. Tas nozīmē, ka no 5540 darba spējīgajiem iedzīvotājiem 827 ir bezdarbnieki. Kopumā bezdarba līmenis Preiļos ir zemāks nekā vidēji rajonā (17,82 procenti). Visvairāk darba vietu Preiļos nodrošina dome un tās veidotie uzņēmumi, kā arī akciju sabiedrība «Preiļu siers» un «VS TEKS».

Situācija, ka bezdarba līmenis nepaaugstinās, liecina par to, ka ekonomiskā situācija nostabilizējusies. Taču pamatoti satrauc tendence iedzīvotāju skaitam samazināties. Tas nozīmē, ka domei stāvoklis jāuzlabo, jo pašlaik budžeta izdevumu nepieciešamība ir tieši proporcionāla iedzīvotāju skaitam. Šogad un, paredzams, ka arī tuvākajos gados, dome aktivizēs iedzīvotājus darba meklējumos, plānota biznesa ikubatora un uzņēmējdarbības atbalsta centra izveide pilsētā. Liela nozīme Preiļu pilsētas attīstībā būs novada izveidošanai.

Likuma projektā «Par pašvaldību finansu izlīdzināšanu 2000. gadā» Preiļu domes budžeta izdevumu nepieciešamība

2000. gadam noteikta Ls 663 313 apmērā, kas ir par Ls 7343 vairāk nekā 1999. gadā. Pieaugums 1,12 procentu apmērā, tajā pat laikā visu pašvaldību kopējā finansu nepieciešamība valstī ir palielinājusies par 3,47 procentiem.

Paredzēts, ka šogad nodokļu ieņēmumi salīdzinājumā ar 1999. gadu palielināsies par 115,55 procentiem. Par 121,82 procentiem pieaugs norēķini. Taču nenodokļu ieņēmumi plānoti tikai 73,28 procentu apmērā no pērnā gada.

2000. gadā tiek plānots pabeigt Preiļu Valsts ģimnāzijas ēkas izpirkšanu, samaksājot CS «Turība» Ls 93 000, tajā skaitā šogad Ls 15 000. Plānots pabeigt Preiļu 1. pamatskolas telpu paplašināšanu, ieguldot Ls 480 512. Šogad šim mērķim ielānoti 135 000 latu, no kuriem 75 000 ir mērķdotācija no valsts budžeta. Jāpabeidz darbi Preiļu Valsts ģimnāzijas skolas ēkas energoefektivitātes paaugstināšanai. Kopējā izlietojamā summa — Ls 131 472, tajā skaitā šogad — Ls 124 972, no kuriem Ls 105 178 ir Pasaulas Bankas kredīts.

Turpinās Preiļu pilsētas siltumapgādes rekonstrukcija, kur kopējais ieguldījumu apjoms ir Ls 1 454 000. Šī gada sākumā realizēti 28 procenti iepriekš plānoto darbu. Līdz gada beigām plānots apgūt Ls 205 000 jeb 14 procentus. No šim gadam plānotās summas Ls 55 000 ir mērķdotācija no valsts budžeta, pārējā summa — kredīts.

2000. gadā paredzēts iesākt programmas «800+» realizāciju, kā arī iesaistīties programmā «500». Citi aktuālākie uzdevumi: kultūras nama atjaunošana, pilsētas kapsētas paplašināšana, domes ēkas kapitālais remonts, ēkas Brīvības ielā 4 jumta un fasādes remonts, ēkas Kārsavas ielā 4 jumta remonts, ielu apgaismojuma nodrošināšana naktīs, ielu remonts, izglītības iestāžu tīkla sakārtošana, skolu siltināšana.

Pašvaldības saistības 2000. gada 1. janvārī

4 aizdevuma līgumi, 1 no kuriem ir īstermiņa, 3 — ilgtermiņa. Līdz šim aizdevuma atmaksas veiktas saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem. Pašlaik situācija ir sekojoša.

Latvijas Zemes bankā kredīts jāatdod līdz 2005. gada 18. jūlijam, likme 10 procenti gadā. Sākotnējā summa 26 876 latu, atlikums 1. janvārī 18 242,02 latu.

LR Valsts kases kredīts ar likmi 8,96 procenti gadā līdz 2008. gada 1. septembrim. Sākotnējā summa 364 000 latu, atlikums 1. janvārī 327 000 latu.

LR Valsts kases kredīts ar likmi 13,16 procenti gadā līdz 2008. gada 31. jūlijam. Sākotnējā summa 40 000 latu, atlikums 38 000 latu.

LR Valsts kases kredīts ar likmi 11,35 procenti gadā līdz 2000. gada 30. septembrim. Sākotnējā summa 60 000, atlikums gada sākumā 57 600 latu.

Saistību apjoms 2000. gadā no kopējiem budžeta izdevumiem (izslēdzot investīcijas) ir 15,98 procenti, kur 0,48 procenti ir pilsētas saistības un 15,50 procenti ir pašvaldības uzņēmumu saistības. Saskaņā ar likumu «Par pašvaldību finansu stabilizēšanu un pašvaldības finansu stabilizācijas uzraudzību», ja pašvaldības saistības, kurām iestāties atmaksāšanas termiņš kārtējā saimnieciskajā gadā, pārsniedz 20 procentus no pašvaldības kārtējā saimnieciskā gada budžeta kopapjoma, var tikt uzsākta pašvaldības finansu stabilizācija un var tikt zaudēta iespēja saņemt kredītus. Preiļiem šāda situācija nedraud. Taču, lai nodrošinātos pret ko tādu, ir viens risinājums — apvienot pašvaldības un pašvaldības uzņēmumu finansu resursus, palielinot budžeta kopapjomu un līdz ar to arī iespējamo saistību līdumu budžeta gadam.

VSAA VALSTS SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS AGENTŪRAS INFORMĀCIJA

Par valsts sociālā pabalsta piešķiršanu Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem

2000. gada 1. janvārī stājās spēkā likums «Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieku un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas rezultātā cietušo personu sociālās aizsardzības likums».

Saskaņā ar likuma 11. pantu ieviests jauna veida valsts sociālais pabalsts Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem un mirušā Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas dalībnieka ģimenei.

MK Noteikumi nosaka, ka pabalsta apmērs ir Ls 12,50 mēnesī.

Pabalstu piešķir un izmaksā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra.

Lai saņemtu pabalstu, Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekam vai mirušā dalībnieka ģimenes loceklim jāiesniedz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras filiālē pēc pabalsta pieprasītāja pastāvīgās dzīvesvietas nepieciešamie dokumenti.

Konkrētu informāciju par valsts sociālo pabalstu piešķiršanu un izmaksu var saņemt VSAA Preiļu filiālē Preiļos, A.Paulāna ielā 3a, 1. stāvā, 1. kabinetā, katru darba dienu no plkst. 8.30 līdz 17.00.

Līvānu novada iedzīvotājiem Līvānos katru nedēļu pirmdienās no plkst. 10.00 līdz 14.00 tiek organizēta konsultāciju sniegšana un dokumentu pieņemšana, kas notiek Līvānu kultūras nama telpās.

Telefoni informācijai: 22382, 22449, 22103.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Preiļu filiāle

Mācību līdzekļu izvēlē vienotības nav

Ginta Kraukle

Tas laiks, kad visu skolu visi audzēkņi mācījās pēc vienīgajām pareizajām mācību grāmatām, ir pagātnē. Šibrīža situācija ir tāda — autori raksta, izdevniecības publicē, skolotāji izvēlas. Lai gan visi piedāvātie mācību līdzekļi sniedz skolēnam zināšanas attiecīgajā jomā, tomēr grāmatas ir atšķirīgas. Tātad, arī gūtās zināšanas būs dažādas, ko nevar teikt par prasībām — visiem skolu beidzējiem tās būs vienādas. Vai mācību grāmatu izvēles rezultātā necietīs paši audzēkņi, augstskolu reflektanti? Situāciju Līvānu ģimnāzijā komentē Izglītības informācijas centra vadītāja Sandra Kivleniece.

Katru gadu tiek izdots krājums «Ieteicamā mācību literatūra vispārīgajām mācību iestādēm», kas ir skolotāja ceļvedis jaunāko mācību grāmatu klāstā. Krājumā ir iekļauti tikai tādi izdevumi, kas apstiprināti Izglītības un zinātnes ministrijā. Izvēles iespējas ir milzīgas, pieejami ir gan mācību līdzekļu komplekti, kas ietver skolotāja grāmatu, skolēna grāmatu un darba burtnīcas, gan mācību grāmatas, kuras tiek papildinātas ar darba burtnīcām, gan atsevišķa mācību palīglikmju grupa, kuri nav obligāti, bet ieteicami. Mācību līdzekļu komplekts ir viena vai vairāku autoru darbs, turpretī mācību grāmatas un darba burtnīcas ir dažādu autoru veidotas. Atšķirība ir jūtama, tādēļ parasti skolotāji tomēr izvēlas komplektus, jo šie mācību līdzekļi ir saskaņoti savā starpā, nav jūtama dažādu autoru atšķirīgā pieeja, kā tas ir ar atsevišķām grāmatām, — stāsta Sandra Kivleniece. Problemātisks ir jautājums, kas skar mācību palīglikmju grupu. Pilsētas skolas šos materiālus izmanto ļoti plaši, tie veidoti vairākos sarežģītības līmeņos un ir piemērojami katra skolēna spējām. Kā atzina vairāku lauku skolu skolotāji, viņi ir spiesti rēķināties ar vecāku materiālajām iespējām, jo, piemēram, pirmās klases skolēnam darba burtnīcām vien nepieciešamā summa ir aptuveni pieci latī. Reizē ar mācību priekšmetu skaitu katru gadu palielinās arī darba burtnīcu skaits, tādēļ ne katrai ģimenei šie ērti izmantojamie, taču samērā dārgie mācību līdzekļi ir pa kabatai. Lauku skolotāji iztiek ar vienu eksemplāru, uzdevumus nokopējot vai pārrakstot.

Kā atzina Sandra Kivleniece, visplašākā mācību grāmatu izvēle ir pirmajām četrām klasēm. Jau vairākus gadus mūsu rajonā skolotāji strādā ar izdevniecības

RAKA izdoto ābeci, taču tai līdz šim nebija turpinājuma otrajā klasē, tādēļ skolotāji izmantoja izdevniecības «Zvaigzne» izdoto Dzintras Paegles latviešu valodas un literatūras mācību grāmatu 2. klasei. RAKA turpinājumu savai ābeci izdeva tikai šogad. Tas ir tikai viens piemērs tam, cik ļoti skolotājs ir atkarīgs no izdevniecību haotiskās darbības, līdz ar to cieš arī skolēns. Interesējāmie, pēc kādiem kritērijiem skolotāji izvēlas mācību grāmatas. Skolotāji atzina, ka svarīgākais kritērijs ir mācību grāmatas autors. Labprāt skolotāji strādā pēc Dzintras Paegles latviešu valodas mācību grāmatām no 1. līdz pat 7. klasei. Skolēni pierod pie vienotām prasībām, šī autora stila. 8.-9. klašu un 10.-12. klašu latviešu valodas mācību grāmatas veidojuši atšķirīgi autori. Viens autors ir arī matemātikas grāmatām no 1. līdz 6. klasei.

Problēmas rodas skolēniem pārejot mācīties kaut vai no vienas rajona skolas uz citu. Dažādo mācību līdzekļu pielietojums ir pamatā atšķirīgajam skolēnu zināšanu līmenim. Grūtības sagādā arī darba burtnīcu aizpildīšana, jo dažviet mācību procesā tās neizmanto. Pieejamas ir vairākas 7., 8., 9. klašu angļu valodas mācību grāmatas, kuru klāsts nemitīgi palielinās. Skolās ar šaurāku rociņu skolotāji spiesti izmantot jau ierastās grāmatas, nemainot tās katru gadu, tā vietā bibliotēkas iepērk nepieciešamo daiļliteratūru, kurai naudas parasti ir par maz. Tas, protams, nenozīmē, ka viena mācību grāmata ir sliktāka par otru, taču tās ir atšķirīgi veidotas.

Lai gan lielākā daļa mācību grāmatas veidotas, ievērojot valsts standartus, tomēr ir arī izņēmumi. Tāda, piemēram, ir septītās klases literatūras grāmata, kura mācību procesā izmantojama nepilnīgi, jo isti tā tomēr neatbilst prasībām, kādas tiek izvirzītas stājoties augstskolā. Sandra Kivleniece atzina, ka patlaban izglītība piedzīvo pārāk daudz jauninājumu, nezinot, kas būs tālāk. Neviens šodien nevar pateikt vai pašreizējā sistēma pēc vairākiem gadiem tomēr neizrādīsies aplama. Īpaši tādēļ, ka nemitīgi un strauji mainās arī augstākās izglītības sistēma Latvijā. Mācību programmas nav saskaņotas ar augstskolu iestāžu saskaņotajiem prasībām, kuras, jāatzīst, arī mainās katru gadu.

Pats fakts, ka grāmatu izvēle ir liela, nebūt nav peļams, taču vēl joprojām nav plašāka pētījuma šajā jomā, nav vienotas politikas. Speciālisti prognozē, ka situācija nemainīsies arī tuvāko gadu laikā. Mācību līdzekļu klāsts arvien tiks papildināts, atstājot skolotāja ziņā izvēles iespējas un arī atbildību par audzēkņa zināšanu līmeni.

Darbojas rajona skolēnu dome

Līvija Rancāne

Notika kārtējā rajona skolēnu domes sēdē. Tajā tika izskatīti materiāli, kas paredzēti skolēnu pašpārvaldes rokasgrāmatas sagatavošanai. Rokasgrāmatā būs apkopoti palīgmateriāli pašpārvaldes darbības organizēšanai, piemēram, padomi, kā sarīkot sapulces, sagatavot tīklveida un kalendārno plānus un tamlīdzīgi.

Rajona skolēnu domes dalībnieki noklausījās arī informāciju par piedalīšanos ANO Bērnu tiesību konvencijas 10. gadadienas konferencē. Tajā piedalījās Richards Briška, Olga Hvostovoja un Ginta Kursīte.

Rajona skolēnu domi vada Rihards Briška, Aglonas internāģimnāzijas 12. klases skolēns. Bez tam skolēnu domē darbojas Inga Dambīte, Vārkavas vidus-

skolas audzēkne, Elīna Gabrāne, Liene Kazakova no Līvānu ģimnāzijas, Olga Hvostovoja no Līvānu 2. vidusskolas, Zane Krasnais, Ginta Kursīte no Preiļu Valsts ģimnāzijas, Zinta Kursīte no Pelēču pamatskolas, Mārīte Skudra no Jersikas pamatskolas. Par rajona skolēnu domes priekšsēdētāja biedru ievēlēja Elīna Gabrāne. Skolēnu domes dalībniekus no sava vidus ievēlēja rajona skolu pašpārvalžu līderi, tiekoties savā pirmajā šī mācību gada seminārā.

Izstrādāts skolēnu domes nolikums. Tajā paredzēti galvenie domes darbības virzieni. Skolēnu domes kompetencē būs jautājumi, kas saistīti ar skolu pašpārvalžu līderu un pārējo locekļu apmācību, ar ikgadējās nometnes organizēšanu, kā arī palīgmateriālu krājuma izdošana pašpārvaldes darbības organizēšanai.

Kas rada kāri pēc šokolādes

Zinātnieki turpina meklēt atbildi uz jautājumu, kas izraisa kāri pēc šokolādes. Aizvien nav skaidrs, vai tieksmei pēc šī salduma ir fizioloģiska, psiholoģiska vai farmakoloģiska motivācija, — tā secināts ziņojumā, kas publicēts *The Journal of the American Dietetic Association*.

Lai gan cukura uzņemšanai ir negatīvā puse, kāre pēc šokolādes nav jāapspiež. Iespējams, jārikojas tieši pretēji, tā jāietilpina veselīgā diētā. Pētnieki to secinājuši, novērojot daudzu cilvēku gandrīz vai narkotisku atkarību no šokolādes. Ziņojumā autori atzīst, ka daudziem cilvēkiem šokolāde ir kā pašārstēšanās līdzeklis. Piemēram, dabiskie šokolādes komponenti, ko dēvē par biogēniskajiem amīniem, tiek ražoti arī cilvēku smadzenēs. Amīniem ir svarīga loma noskaņojuma regulēšanā, tie palīdz novērst depresiju. Otrkārt, šokolāde ir bagāta ar magnē-

ziju. Tas var palīdzēt atvieglot magnēzija deficītu organismā — stāvokli, kas sievietēm ir saistīts ar pirmsmenstruāciju sindromu. Tiek izteikta versija, ka tieksmei pēc šokolādes var būt hormonāls pamats.

«Šokolādes kāre ir 40% sieviešu un 15% vīriešu,» skaidro amerikāņu pētnieki Duglass Tarens un Kristena Bruinsmā. «Pētījumos novērots, ka sievietēm tieksme pēc šī salduma ir pirms menstruācijām, kad estrogēna līmenis ir zems, bet progesterona līmenis — augsts. Progesterons veicina tauku uzkrāšanos, neļaujot tiem tikt izmantotiem kā enerģijas avotam.»

Tomēr paši šokolādes cienītāji pētniekiem visbiežāk apgalvo, ka kāri viņiem galvenokārt rada šī produkta garša un smarža. 75% kārūmieku apgalvo, ka neviens cits produkts viņiem nevar aizvietot baudu, ko sniedz šokolāde.

Ieteic ķīniešu ārsti

Noder arī rūgtums

Daudzi pārtikas produkti satur rūgtvielas, kas veicina urīna atdalīšanos. Šīs dažu produktu īpašības var izmantot, lai samazinātu šķidrums uzkrāšanos organismā. Pēc iespējas biežāk pievienojiet zupām garšvielas raudeni, timiānu, rozmarīnu. Svaigi lapu salāti, arī no redīsiem, no cigoriņu un pieneņu lapām gatavotie, nomierina, novērš nervozitāti, hronisku bezmiegu. Tomēr esiet īpaši uzmanīgi — ne viss, kam ir rūgta garša, ir derīgs veselībai! Pārlicka aizraušanās ar melno tēju vai kafiju kaitē ādai. Tā kļūst sausa, pāragri veidojas grumbas.

Salds dod enerģiju

Salds ēdiens cilvēka organismam dod nepieciešamo enerģiju dažādu orgānu funkciju veicināšanai. Bet nesteidzieties priekšlaikus priecāties, domādami, ka

tāpēc varat mierīgu sirdsapziņu sevi lutināt ar saldumiem. Enerģijas devēji produkti ir tikai tie, kas satur dabisko fruktozi: zemenes, banāni, āboli, vīnogas, bumbieri, avenes, rieksti, rozīnes, kastaņi, vīģes, dateles; dārzeņi: burkāni, bietes, kartupeļi, fenhelijs un citi.

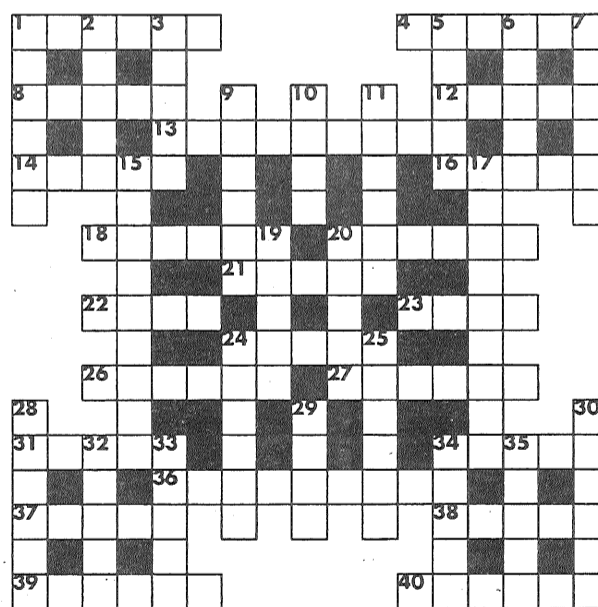
Citādi ir ar konditorejas izstrādājumiem. Cukurs, kas atrodas šokolādē, konfektēs, kūkās, pīrāgos, cepumos, organismā pārstrādājoties, zaudē enerģētisko vērtību.

Skābs nomierina

Arī skābs ēdiens pozitīvi ietekmē organisma enerģiju. Spēcīga uzbudinājuma, iekšējā satraukuma brīdī pamēģiniet apēst kaut ko skābu, lai atdzesētu savu pārkarušo organismu. Īpaši noder skābēti kāposti, dažādi augļi un ogas. Arī skābi piena produkti, augļu tēja un pat kviešu alus.

Vaiļasbrīžiem

Krustvārdu mīkla

Horizontāli: 1. Skaitļu vai citu datu izkārtojums horizontālās un vertikālās ailēs. 4. Kādu skuju koku audze. 8. Sadragāta lidaparāta atliekas. 12. Baložu dzimtas putns. 13. Atrodies kam apkārt, nošķirt, nodalīt. 14. Trauki kafijas, tējas dzeršanai. 16. I.Indrānes romāns. 18. Lokveida pārsegumi, kas savieno balstus, sienas. 20. Plaušu apvalks. 21. Tādas, kam ir asa, kodīga garša. 22. Viena no divām. 23. Šķelt, cirst nost. 24. Paspēt. 26. Ķirzakveidīgo apakškartas rūpuļi. 27. No viegla materiāla ātri uzceļamas pagaidu mītnes. 31. Transportlīdzekļa brauciens no viena gala līdz otram. 34. Naidpilni, dzēļīgi izteikumi (pārn.). 36. Izšķērdēt (pārn.). 37. Kādā noteiktā dienā. 38. Franču filozofs, apgaismotājs, rakstnieks, mākslas teorētiķis (1713-1784). 39. Ar sitienu atvairīt. 40. Balsti (sar.v.).

Vertikāli: 1. Minerāleļļas ziede, ko lieto mašīnu daļu eļļošanai. 2. Stalts, iznesīgs. 3. Kaķu dzimtas zīdītājs. 5. Smaga. 6. Ievas un Ādama dēls. 7. Ailes. 9. Nesadzījuši dzīvo audu bojājumi. 10. Gan viena, gan otra. 11. Darba, enerģijas, siltuma mērvienība. 15. Iespaidīgas. 17. Atkļūt. 19. Lielu stepju putni ar garu kaklu un spēcīgām kājām. 20. Mazliet, neilgu laiku atrasties. 24. Salīdzināmais lielums, kas raksturo intensitāti, kvalitāti u. tml. 25. Trauks ar vāku zupas pasniegšanai. 28. Dienas laikraksts, ko 1912. g. Pēterburgā dibināja un vadīja Leņins. 29. Latviešu gleznotājs (1896-1944). 30. Franču dzejnieks (1431 vai 1432 -ap 1465), latviski — dzejoļu krājums «Dzeja» 1987. g. 32. Kārsts, kas piestiprināta pie ratiem zirga iejūgšanai. 33. Lidzenas vai nedaudz viļņotas virsmas, kas izplatītas Tjanšanā. 34. Veltīt, ziedot. 35. Likst darīt kādu darbu.

Sastādīja D.Strole (Liepājā)

Šodien vārdadienu svin — Oļģerts, Aļģirds, Aļģis, Orests. 21. janvārī — Agnese, Agnija, Agne.

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona skolu valde

- ◆ Līdz 25. janvārim pieteikšanās rajona konkursam «Ceļā uz pilsonisko sabiedrību».
- ◆ 25.-27. janvārī piedalīšanās valsts bioloģijas olimpiādē.

Rajona sporta klubs «Cerība»

- ◆ 21. janvārī Dienvidaustrumlatvijas (DAL) basketbola līgas spēles, Rēzekne — Preiļi.
- ◆ 22., 23. janvārī Latvijas sporta biedrības «Vārpa» jaunatnes čempionāts galda tenisā Iecavā. Jaunatnes čempionāts minifutbolā «Cerībā», U — 14. Pilsētas čempionāts minifutbolā.
- ◆ 23. janvārī futbola turnīrs Jēkabpilī.
- ◆ 26. janvārī DAL, Preiļi — Krāslava, 1. pamatskolā.

Kinoteātris «Ezerzeme» Preiļos

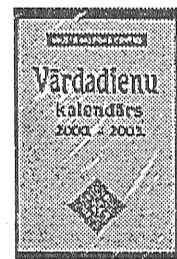
- ◆ 20. janvārī pulksten 18.00 un 20.00 franču erotiska filma «Mans vīrietis».
- ◆ 21. janvārī pulksten 18.00 un 20.00 angļu drāma «Trainspotting».
- ◆ 23. janvārī pulksten 16.00, 18.00, 20.00, 24. un 25. janvārī pulksten 18.00, 20.00 angļu drāma «Oņegins».
- ◆ 26. un 27. janvārī pulksten 16.00 un 18.00 romantiska komēdija «Noting-hila».

Riebiņu kultūras nams

- ◆ Līdz 31. janvārim Pāvila Glaudāna gleznu izstāde.

Informāciju sagatavoja L. Rancāne

2000. gadā — jauns vārdadienu kalendārs

Valsts valodas centrs izdevis jaunu un papildinātu «Vārdadienu kalendāru 2000.-2003. gadam».

Vārdadienu kalendārā pirmoreiz ir apkopoti reāli lietotie latviešu personvārdi, kuru kopskaits ir gandrīz desmit reizi lielāks par tradicionālajā kalendārvārdu sarakstā iekļauto. Galvenais atlases kritērijs — lai personvārdam būtu ne mazāk par diviem *ipašniekiem*.

Izdevumā varam uzzināt arī 200 populārākos mūsdienu, divdesmito, sešdesmito, astoņdesmito gadu vārdus, arī to, kādus vārdus esam aizņēmušies no brāļiem lietuviešiem un, protams, vēl daudz ko interesantu.

Izdevēji cer, ka iepazīšanās ar šīm publikācijām un materiāliem ne tikai bagātinās lasītāju erudīciju, bet arī palīdzēs jaunajiem vecākiem pārdomātāk izvēlēties bērnam dodamo vārdu.

Sludinājumi ◀ **Reklāma**

Uzdot jautājumus un izteikt ierosinājumus «Novadniekam» var pa tālr. 22059.

Rīgas mācību centrs DRMC (Latvijas pieaugušo izglītības apvienība, lic. nr. 96) organizē datorpamācības kursu (pamatus).
 Programmā: Windows '95, Word, Excel.
 Pirmā nodarbība 26. janvārī plkst. 17.00 Preiļu 1. pamatskolā (Daugavpils ielā 34).
 Izziņas pa tālr. 22865 dienā, 23652 vakaros, 9465645.

Pastāvīgam darbam vajadzīgs elektrometinātājs.
 Tālr. 65011.

Iepērkam mājlopus gaļai.
 Tālr. 23906, 23116.

Iepērkam jaunlopus līdz Ls 0,45, liellopus līdz Ls 0,32.
 Samaksa uz vietas.
 Tālr. 22454.

FIZISKO UN JURIDISKO PERSONU IEVĒRĪBAI

Preiļu pilsētas dome atgādina, ka līdz 2000. gada 1. februārim Preiļu pilsētas domē 12. kabinetā iesniedzama deklarācija par paredzamo ar nodokli apliekamo ipašumu — ēku un būvju, ko izmanto saimnieciskajā darbībā, vērtību un par paredzamajiem nodokļa maksājumiem no šī ipašuma 2000. gadā.
 Pamatojums. Likums «Par nekustamā ipašuma nodokli».
 Tālrunis informācijai 22144, L.Podiņa

✠

Cik salts šis rīts — klau, vēji staigā,
 Un kaut kur izgaisusi tēva balss...
 Skumju brīdī esam kopā ar Dainu,
 no TĒVA atvadoties.
 4. gaidu vienība un bijušie klases biedri

Tuvs cilvēks nemirst,
 Tikai pārstāj blakus būt...
 Dalām bēdu smagumu ar Valentīnu
 Točko, no TĒVA uz mūžu šķiroties.
 B/d «Pasaciņa» kolektīvs

Izsakām līdzjūtību Vladimīram
 Točko un viņa ģimenei,
 no TĒVA uz mūžu atvadoties.
 SK «Cerība» kolektīvs

Pardod

Ford Sierra 2L, sedans, Ls 750, vai maina. Tālr. 9486023;
 SK-5 riepas ar MTZ diskām, metināšanas aparātus, sakņu smalcinātāju. Tālr. 9350435 vakaros;
 steidzami 2 istabu dzīvokli Preiļos centrā. Tālr. 23024 vakaros, 23029 dienā;
 govi. Tālr. 65107.

Perk

kopakstrādes darbgaldus: biezumēveli un frēzi (elektriskā daļa var nebūt darba kārtībā). Tālr. 1-5622406 pēc 18.

Dažādi

Transporta pakalpojumi ar kravas mikroautobusu (1,5 t). Tālr. 55614, 9439285.

SIA «Balvu SP» mainīs mazgātu vilnu pret dziju, tautiskiem izstrādājumiem un trikotāžu. Preces varēs iegādāties arī par naudu. 25. janvārī 9.00 Upmalā, 10.00 Vanagos, 11.00 Rožupē, 12.00 Rudzātās, 13.00 Priekules, 14.00 Pieniņos. 26. janvārī 9.00 Silajānos, 9.30 Riebiņos, 10.30 Stabulniekos, 11.30 Malts Trūpos, 12.00 Galēnos, 13.00 Siļukalnā.

ĪRĒ telpas veikalam (100 m²) Preiļos.
 Mob. tel. 9634588.

Nedaudz par citronu

Citrons — dzeltens un apaļš auglis, kas var gan savilkt jūsu seju skābā grimasē, gan arī uzlabot garastāvokli. Tas var noderēt, ja esat nolēmuši noņemt liekos kilogramus un attīrīt savu organismu no sārņiem.

Citrons ir kā sērkokciņš ugunskurā, kurā tiek sadedzināti liekie tauki. Lielais C vitamīna daudzums, ko satur citrons, ierosina hormonu tiroksīna darbību. Piemēram, starp ēdienreizēm izdzeriet glāzi citrona sulas vai apēdiet vesulu citronu. Gatavojot ēdienu, pievienojiet citrona

sulu visur, kur vien iespējams.

Bez C vitamīna citronā atrodas arī kālijs, kas stiprina un aktivizē muskuļu darbību; magnijs, kas mazina stresa nelabvēlīgo ietekmi, stiprina sirdi, uzlabo asinsriti; flors, kas stiprina zobus un kaulus.

Citrons labi palīdz, ja viesībās jums gadījies pārēsties — apēdiet vesulu citronu. Tas palīdzēs aktivāk darboties kuņģa sulai un mazinās smagumu pakrūtē. Vai arī, ja esat saaukstējies, izspiediet sulu no vesula citrona tējas glāzē un pieļiet verdošu ūdeni.

Lauku dziedniecība iesaka

Veselība viena — vīrusu daudz

Gripas vīrusi medikamentozai ārstēšanai padodas slikti. Ko darīt? No pieredzes varu teikt, ka pirmās divas dienas jāatturas no medikamentu lietošanas temperatūras pazemināšanai — karstumi palīdz organismam iznīcināt iekaisumu.

Infekcijas vīrusi no organisma izdalās ar sviedriem, tāpēc ir jālieto sviedrēšanas tējas, jāliekas gultā un silti jo silti jāapdedzas. Visefektīvākās ir liepziedu un aveņu kātu tējas. Var pagatavot groku. Aptiekās jāiegādājas *Hustagil* pilieni — (mārsils, timiāns). Neatvietojams līdzeklis, kuram ir jābūt katrā mājā, — *Piniola* pilieni. Bērniem jālieto 5 pilieni uz cukura, pieaugušajiem 10 pilieni 2 reizes dienā. Zidaiņiem ļoti laba ir 25% eļļa. Ar *Piniolu* var masēt krūtis un muguru. Temperatūras pazemināšanai to ar pipeti iepilina tūpli. Bērniem un pieaugušajiem mugura (plaušu rajonā) un krūtis jāmasē ar smiltsērskšķu krēmu, der arī *Vita* un *Egle*, kas dod siltuma efektu. Šos līdzekļus rakā «Spodrība». Turklāt katram mums rokās ir bioenerģija, kas atjauno

iekaisušo šūniņu darbību.

Ieteicams lietot arī atkrēpošanas līdzekļus. Labi der tēja Islandes ķērpis. Tā novērš komplikācijas, bet ir rūgta. Bērni to labprātāk dzers, ja pievienos vitamīnizēto mežrozīšu sīrupu. Slimības laikā nepieciešams svaigs gaiss. Tādēļ bieži jāvēdina telpas, lai plaušām pietiek skābekļa. Tikai nepareizas ārstēšanas rezultātā vīrusus iekļūst plaušās un sākas neprognozējamas sekas. Slimības laikā daudz jāguļ, tas nepieciešams nervu sistēmas un imunitātes stiprināšanai.

Hroniskos gadījumos vīrusu izraisītās slimības atkrēpojas. Galvenais šis nelaiemes cēlonis — antibiotiku lietošana un vakcīnas, kuru rezultātā novājinās imūnsistēma. Būtu jāatceras, ka vīrusu ir simtiem, bet — gripa viena! Sasirgušajiem nevajadzētu lietot plaši reklamētos tailenolu un hormonpreparātus, kas nodara lielu ļaunumu nierēm un aknām. Izmantosim vienkāršākus, bet drošākus ārstniecības līdzekļus!

S.Plinte (Dobeles raj.)

Makšķernieku kalendārs

Copi nosaka vairāki faktori: atmosfēras spiediens, laika maiņa, vēja virziens, Mēness fāzes un Mēness Zodiaka ceļš.

Šis kalendārs sastādīts, vadoties pēc Mēness fāzes un Mēness Zodiaka zīmes attiecīgā sezonā.

20. janvāris. Normālas copes diena.

21. janvāris. Nekādi dižie lomī nav gaidāmi.

22.-23. janvāris. Pārskatiet savus makšķerēšanas piederumus. Zivis neķeras.

24.-25. janvāris. Zivis ēsmu ķers jau labāk.

26.-27. janvāris. Labas copes dienas.

28.-29. janvāris. Teicami ņems visas zivju sugas.

30.-31. janvāris. Normāla copes diena.

Anekdotas

Kāda sieviete, kas kopa savu sasirgušo vīru, katru nakti pavadīja pie viņa gultas acis neaizvērusi. Vīrs tikai pamodās uz brīdi, lai atkal iekristu komā uz ilgu laiku. Tā tas turpinājās jau krietnu laiku. Vienā no starplaikiem, kad vīrs bija pamodies, viņš palīdz sievu pienākt tuvāk.

Sieva: — Jā, dārgais?

Vīrs: — Tu esi vienmēr bijusi ar mani...

Gan tad, kad es zaudēju darbu, gan tad, kad mans bizness pajuka, gan tad, kad mani sašāva, gan tad, kad mums nācās šķīrties no mājas. Tu vienmēr esi bijusi man blakus... Pat tagad, kad mana veselība ir galīgi sabeiģta, tu visu laiku pavadī pie manis. Zini ko?

Sieva: — Ko, mīļais?

Vīrs: — Man liekas, ka tu man nes neilaimi...

○○○

Jaunbagātnieki svin Lieldienas — pārkrāso mercedesus un sitas...

○○○

Sieviete iekāpj liftā un ierauga pilnīgi kailu vīrieti.

— Ārprāts, atkal aizmirsi olas nopirkt!